

Miejsce i rola pielęgniarki w

Posel pyta ministra zdrowia...

Interpelacja do ministra zdrowia w sprawie zmiany ustawy o ratownictwie medycznym w zakresie, w jakim eliminuje ona pielęgniarki z zespołów ratownictwa medycznego i dyspozytorni.

Szanowny Panie Ministrze!

Projekt ustawy o ratownictwie medycznym w nowym kształcie eliminuje z zespołów ratownictwa medycznego i dyspozytorni pielęgniarki.

W chwili obecnej na obszarze działania Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Katowicach ok. 700 pielęgniarek wykonuje swoją pracę w ramach pomocy doraźnej (pogotowiu ratunkowym). Pielęgniarki te posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe i stale podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe.

Wdrożenie ustawy o ratownictwie medycznym, w kształcie obecnie proponowanym, nie tylko zniweczy ich trud dostosowania kwalifikacji do obecnie obowiązujących przepisów, ale przede wszystkim pozbawi je dotychczasowych miejsc pracy.

Dlatego kieruję do Pana Ministra następujące pytania:

1. Jakie przesłanki kierowały ustawodawcą, dokonującym zmiany w ustawie, eliminującej pielęgniarki z zespołów ratownictwa medycznego i dyspozytorni?
2. Czy dla pielęgniarek, które utracą miejsca pracy, przewidziano nowe miejsca pracy?
3. Czy możliwe jest zaniechanie proponowanych zmian w zakresie eliminującym pielęgniarki z zespołów ratownictwa medycznego?

Z poważaniem

Posel Henryk Siedlaczek

Minister odpowiada...

Odpowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia - z upoważnienia ministra - na interpelację w sprawie zmiany ustawy o ratownictwie medycznym w zakresie, w jakim eliminuje ona pielęgniarki z zespołów ratownictwa medycznego i dyspozytorni.

Szanowny Panie Marszałku! W odpowiedzi na interpelację Pana Posła Henryka Siedlaczka, uprzejmie informuję, iż projekt nowej ustawy o ratownictwie medycznym znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. Projekt ustawy - w brzmieniu przekazanym do uzgodnień zewnętrznych zakładał, że w skład zespołów ratownictwa medycz-

nego powinny wchodzić co najmniej trzy osoby, w tym co najmniej dwóch ratowników medycznych. Zapis taki nie wykluczał, że poza ratownikami medycznymi w karetkach będą jeździć także pielęgniarki i lekarze. Decyzja w tej sprawie należała do dysponentów jednostek - czyli dyrektorów stacji pogotowia ratunkowego oraz innych zakładów opieki zdrowotnej dysponujących zespołami ratowniczymi.

Biorąc jednak pod uwagę, że omawiany zapis spotkał się z licznymi uwagami, Ministerstwo Zdrowia zaproponowało jego zmianę w ten sposób, aby dopuścić różne rodzaje zespołów: podstawowe - złożone z ratowników medycznych, specjalistyczne - złożone z ratowników medycznych oraz z lekarzy i pielęgniarek ratunkowych, a także inne zespoły, czyli na przykład tzw. first responders, tj. ratownicy medyczni wyposażenie w motocykle.

Odnosząc się do zagadnienia przygotowania pielęgniarek do samodzielnego wykonywania czynności ratunkowych w zespołach, uprzejmie informuję, iż zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 13 maja 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia (Dz.U. Nr 98, poz. 824) standard nauczania dla kierunku studiów: pielęgniarstwo - obejmuje przedmiot ratownictwo medyczne. W ramach tego przedmiotu student opanowuje treści programowe dotyczące m.in.:

- zadań pielęgniarki w jednost-

przez pielęgniarki w systemie,

- stanów zagrożenia życia - interwencji będące w zakresie kompetencji pielęgniarskich,
- organizowania akcji ratunkowej,
- oceny stanu życia i zdrowia w miejscu katastrof, segregacji chorych, przygotowania poszkodowanych do transportu, współpracy z jednostkami ratownictwa medycznego.

Pielęgniarka ma możliwość podnoszenia swoich kwalifikacji w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego poprzez ukończenie kursu kwalifikacyjnego lub specjalizacji w omawianej dziedzinie. Kształcenie podyplomowe pielęgniarki prowadzone jest zgodnie z założeniami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz.U. Nr 197, poz. 1923).

Program kursu kwalifikacyjnego dla pielęgniarek w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego obejmuje około 493 godzin (w tym 280 godzin kształcenia praktycznego). W trakcie kursu pielęgniarka nabywa umiejętności dotyczące m.in.:

- etapów postępowania z poszkodowanymi, ofiarami nagłych zdarzeń oraz zasadami segregacji rannych,
- zasad transportu pacjentów w stanie zagrożenia życia,
- rozpoznawania stanów zagrożenia życia i zdrowia pacjenta,
- postępowania zgodnie z wytycznymi i procedurami w stanach zagrożenia życia i zdrowia,
- wykonywania przyrządowego i bezprzyrządowego zabiegów oraz działań ratunkowych,
- dokonywania oceny wydolno-

- monitorowania stanu pacjenta,
- modyfikowania działań ratunkowych i pielęgnacyjnych zależnie od stanu pacjenta i uwarunkowań zewnętrznych,
- uczestniczenia w diagnostyce stosowanej w jednostkach ratownictwa medycznego,
- dokonywania interpretacji wyników badań diagnostycznych, świadczących o zagrożeniu życia i zdrowia pacjenta,
- przygotowywania pacjenta do konsultacji i badań specjalistycznych, zapewnienia opieki w trakcie i po badaniach,
- uczestniczenia w anestezji, analgezji i sedacji stosowanej w stanach zagrożenia życia i zdrowia,
- przygotowywania pacjenta w stanie zagrożenia życia i zdrowia do znieczulenia oraz zabiegu operacyjnego,
- uczestniczenia w prowadzeniu farmakoterapii stanów zagrożenia życia i zdrowia,
- stosowania leków i płynów infuzyjnych zgodnie z zasadami ich przygotowania i podawania,
- sprawowania opieki nad pacjentem w stanie zagrożenia życia i zdrowia, zgodnie z ustalonym planem opieki,
- dokonywania oceny opieki realizowanej nad pacjentem w stanie zagrożenia życia i zdrowia,
- opanowywania reakcji tłumu w nagłych zdarzeniach jednostkowych i masowych,
- komunikowania się z osobami poszkodowanymi,
- udzielania wsparcia emocjonalnego ofiarom nagłych zdarzeń i rodzinom/ bliskim poszkodowanych,
- przeciwdziałania psychotraumie w nagłych zdarzeniach jednostkowych i masowych.

Szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego obejmuje 1111 godzin, w tym 548 godzin przeznaczonych jest na szkolenie praktyczne, które prowadzone jest między innymi w szpitalnych oddziałach ratunkowych i zespołach ratownictwa medycznego. W trakcie szkolenia, które zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2003 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz.U. Nr 197, poz. 1923) trwa od 18 do 24 miesięcy, pielęgniarka nabywa umiejętności niezbędne w pracy w jednostkach systemu ratownictwa medycznego.

Można więc stwierdzić, iż dopiero kształcenie podyplomowe w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego przygotowuje właściwie pielęgniarkę do uczestniczenia w podejmowaniu medycznych działań ratowniczych, jako pełnoprawnego członka zespołu ratownictwa medycznego oraz szpitalnego oddziału ratunkowego. Jednak, jak wynika z cytowanego programu kursu specjalizacyjnego, nawet pielęgniarka ra-

tunkowa - w przeciwieństwie do ratownika medycznego - nie może samodzielnie podawać leków w stanach zagrożenia zdrowia lub życia.

Z kolei ratownik medyczny już na etapie kształcenia przeddyplomowego przygotowujący jest do samodzielnego ratowania osób w stanie zagrożenia zdrowia lub życia. Kształcenie ratowników medycznych prowadzone w szkołach policealnych opiera się na rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 stycznia 2005 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: asystentka stomatologiczna, dietetyk, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, ortoptystka, protetyk słuchu, ratownik medyczny, technik dentystyczny, technik elektroniki medycznej, technik elektromiolog, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik ortopeda i terapeuta zajęciowy (Dz.U. Nr 26, poz. 217).

Z uwagi na to, iż wiele zawodów medycznych nie posiada odrębnych regulacji ustawowych, osoby wykonujące nieuregulowane na dzień dzisiejszy zawody wykonują je zgodnie z umiejętnościami zawodowymi, uzyskanymi w toku kształcenia. Zakres uprawnień zawodowych po ukończeniu szkoły policealnej jest pod względem merytorycznym równorzędny zakresowi uprawnień zawodowych ratownika medycznego, który ukończył 3-letnie wyższe studia zawodowe tej specjalności. Natomiast ratownik medyczny z tytułem licencjata posiada dodatkowo uprawnienia wynikające z ukończonych studiów wyższych. Zgodnie z "Klasyfikacją zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy" zawartą w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 265, poz. 2644) zawod ratownika medycznego zalicza się do grupy specjalistów ochrony zdrowia (absolwent wyższej szkoły zawodowej) lub do grupy średniego personelu ochrony zdrowia (absolwent szkoły policealnej).

W podsumowaniu należy więc stwierdzić, iż dyplomowani ratownicy medyczni posiadają uprawnienia do samodzielnego wykonywania czynności ratunkowych, natomiast pielęgniarki uzyskują takie uprawnienia dopiero w wyniku ukończenia kursu lub specjalizacji (z wyłączeniem samodzielnego zlecenia i podawania leków).

Z wyrazami szacunku

Podsekretarz stanu

Jarosław Pinkas

London 2005 rok. Dwuosobowy zespół ratownictwa medycznego.

kach ratownictwa medycznego (szpitalny oddział ratunkowy, zespoły ratownictwa medycznego).

- zakresu medycznych działań ratowniczych podejmowanych

ści oddechowo-krażeniowej pacjenta,

- oceniania stanu świadomości pacjenta,
- dokonywania wstępnej oceny ciężkości urazów,